

Til Støtte for de Kommuner, som ville udvikle deres Skolevæsen ud over det, der nu paaligger dem, navnlig til Oprettelse og Opretholdelse af Forfokler, skal der ved de aarlige Finantslove kunne ydes Skolefondene eller Kommunerne særlige Tilskud af Statskassen, naar Forholdene opfordre dertil.

De Kommuner, i hvilke det til Udvikling af deres Skolevæsen bliver nødvendigt at tilveiebringe nye Skolebygninger, kunne, naar Byggeplanen er bifaldet af Skoledirektionen, erholde den dertil fornødne Sum tillaans af Statskassen mod at forrente den med 4 pCt. og afbetale den i en længere Aarrække.

Den Begrænsning, der ved Lov af 8de Marts 1856 § 7 Lit. c, er sat for Skoleraadets Ret til at ligne paa Hartforret og i Forhold dertil paa Kjøbstæderne, ophæves; ligeledes ophæves samme Lovs § 7 Lit. d, første og andet Punktum, samt Lov af 2den Juli 1870 angaaende en forhøjet Eigning til Amternes Skolefond.

§ 34.

Skolefondenes Virksomheds- og Regnskabsaar regnes herefter fra 1ste April til 31te Marts.

Den Plan for deres Virksomhed i hvert Aar, som er foreskrevet i Lov af 8de Marts 1856 § 6, udarbejdes af Amtsskoleledelserne, forhandles af disse og Skoleraadene, men vedtages herefter af Skoleraadene alene efter de i deres Forretningsorden fastsatte almindelige Regler.

De Tilskud af Statskassen, som ifølge foranstaaende Paragraf ydes i Forhold til Skolefondenes egne Bidrag, kunne anvises efter de i Virksomhedsplanen indeholdte kalkulatoriske Overslag. Ved Regnskabsaarets Udløb bliver Statskassens Tilskud endelig fastsat efter den ifølge Regnskabet afholdte virkelige Udgift.

Et andet Mindretal (Berg og M. P. Christiansen) skal fremsætte følgende til Forklaring af sin Stilling til den forelyggende Sag og til Begrunding af den Række af Endringsforslag, som det har stillet til Lovforslaget.

Børneundervisningen i Almindelighed har ikke gjort tidsvarende Fremskridt og staar ikke paa et Standpunkt, der er tilfredsstillende for et Samfund, hvis offentlige Liv hviler paa den almindelige Valgret, og som til Statsborgerne maa stille mangehaande Krav, der kun mangelfuldt kunne fyldestgjøres, naar den fornødne borgerlige Kundskab og Landsudvikling savnes. Vel maa det erkjendes, at unge Mennesker i stort Tal, for en ikke ringe Del ved Statens Bistand, igjennem Folkehøjskolen — denne Skoles Betydning for Folkelivets Væxt her uomtalt — aarlig søge at raade Bod paa en mangelfuld Børneoplysning, og det tør forventes, at Samfundet ad den Veje og mer vil faae tilført Kræfter, ved hvilke de borgerlige Pligter saavel i Kommune og Stat som i det private Liv mere betryggende fyldestgjøres; men det vil dog, i alt Fald i en meget lang Fremtid, blive et ringe Tal af samtlige Børn, der paa denne Maade kan have Haab om at naae

videre. Det aldeles overveiende Antal Børn, og da navnlig af de usformuende, maa efter Børnealderen, hvad Oplysning angaar, bygge paa den Kundskab, Almuekolens har givet, eller ofte haardt savne den, Skolen har undladt at give. Hvi og her have vel Kommunebestyrelserne med paaskjønnelesværdig Interesse gjort Mer, end Lovgivningen paalagde dem som Pligt, og det kan ikke betvivles, at saadanne Exempler ville blive efterfulgte af andre; men paa den anden Side finder man ogsaa Vidnesbyrd om det modsatte Sindelag imod Skolen. Det kan neppe modsiges, at for et meget stort Antal Børn staar Oplysningen ikke høiere end for en Menneskealder siden, medens dog Trangen til og Kravet paa forøget Kundskab gjør sig med stigende Grad gjældende paa alle de private og offentlige Livs Omraader. Børneoplysningens Fremme maa derfor staa som en ligesaa tidsvarende som betydningssfuld Opgave, der fortjener den alvorligste Overveelse, hvad enten man ser paa Samfundets Vel i Almindelighed eller særlig paa det store Flertal af Forældre, som ikke have Gøne til ved andre Foranstaltninger at høde paa Almuekolens Mangler, men hvis Børn derfor ikke i mindre Grad — eller netop i endnu større Grad,